

Corona – epidemie...

Hoe moeten we nu troosten en rouwen?

Geschreven door: [Riet Fiddelaers-Jaspers](#) - 16-03-2020 15:21

Afscheid nemen bestaat niet. Ik ga wel weg maar verlaat je niet.

Deze regels uit het lied van Marco Borsato zijn nu werkelijkheid geworden. Afscheid nemen na een overlijden is vanaf nu ingewikkeld en vaak zelfs onmogelijk geworden als je niet tot de zeer naaste kring behoort. Hoe nodig ook, mijn hart gaat ervan bloeden. Op last van RIVM mogen bij afscheidsplechtigheden niet meer dan dertig mensen aanwezig zijn (zie [BGNU.nl](#))*. Dat betekent voor vrijwel alle families dat ze keuzes moeten gaan maken. Tel bij een ouder iemand de partner, kinderen en hun partners en de kleinkinderen maar eens bij elkaar. Broers en zussen, hun partners, je beste vrienden, dan ben je al snel over de dertig. Bij een jongere persoon is, naast familie, het sociale netwerk van vrienden en collega's groot.

Een laatste groet brengen aan de overledene in het uitvaartcentrum kan voor de meeste mensen niet meer, ook daar is het aantal tot dertig beperkt. We weten niet wat dit op termijn voor het rouwen zal betekenen. Ik weet wel dat het ritueel van afscheid nemen ontzettend belangrijk is voor het rouwen. Voor kinderen die vaak een 'bewijs' nodig hebben dat opa of oma echt dood is, is het moeilijk als ze het niet concreet kunnen waarnemen en kan het tot allerlei problemen leiden zoals nare dromen, akelige fantasieën en vooral ongelooft.

Naast de mensen die te maken krijgen met een overlijden in naaste kring, raakt dit ook een, volgens mij eveneens vitale, beroepsgroep, namelijk de mensen die in de uitvaart werken. Die met hart en ziel nabestaanden bijstaan om het afscheid zo persoonlijk mogelijk te maken. Dat is waarom ze dit beroep gekozen hebben. En nu moeten ze de regelingen zo mogelijk per telefoon, Skype en per mail regelen, bij voorkeur niet meer bij mensen thuis. Natuurlijk, ook nu zullen ze dit met hart en ziel doen maar ook hun hart bloedt omdat ze mensen niet meer op de wijze kunnen bijstaan die ze zo hoog in het vaandel hebben.

Mensen zijn creatief en er zullen zeker ideeën komen om op alternatieve manieren afscheid te nemen of hun medeleven te betuigen. Via Skype, Facetime en virtueel aanwezig zijn bij het afscheid. Als het niet kan zoals het moet, moet het zoals het nog

wel kan. Maar wij mensen leven van werkelijk contact en zoeken verbinding. Dat dit bij zo'n grote levensgebeurtenis nauwelijks meer kan, is een groot verlies. Een verlies waar we met moderne middelen een iets aan kunnen doen maar daarmee wordt de pijnlijke angel er niet uitgehaald.

Het woord troost krijgt een andere lading en voor het werkwoord troosten moeten we andere mogelijkheden zoeken. Wellicht beseffen we in deze periode weer des te beter dat, veel belangrijker dan een enorme voorraad toilet papier in huis, sociale contacten de motor zijn waarop het leven drijft.

** in bovenstaande tekst wordt verwezen naar criteria in Nederland.*

Meer weten ?

omgaan-met-verlies.nl

in-de-wolken.nl